

Vzdělávací obsah

ŠVP PV „**J sme z jedné planety**“ je stavěn tak, aby přispíval k rozvoji dítěte a jeho učení ve všech oblastech (biologické, psychologické, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální) a aby dítě mělo možnost získat potřebné dovednosti, užitečné poznatky a získat samostatné postoje.

Učitelky sledují při své práci tyto rámcové cíle (záměry):

1. rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání
2. osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
3. získání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Tyto rámcové cíle ve svém celku vyjadřují základní orientaci pro předškolní vzdělávání i každodenní práci učitele. Tyto cíle je třeba vnímat tak, že pokud jsou naplňovány, směřuje vzdělávání k utváření základů klíčových kompetencí. Z těchto cílů jsme vycházeli nejen při tvorbě ŠVP PV a následně třídních vzdělávacích plánů (dále jen TVP), ale vycházíme z nich soustavně i ve vzdělávacím procesu.

Vzdělávací nabídka je uspořádána do ucelených částí – **integrovaných bloků**. Jednotlivé integrované bloky nejsou pevně časově ohraničeny, část je uspořádána lineárně a část flexibilně. Každý integrovaný blok (dále jen IB) má stanoven hlavní záměr, k němu jsou přiřazeny klíčové kompetence, dílčí vzdělávací cíle, očekávané výstupy, vzdělávací nabídka.

K IB jsou vybrána navazující témata, která jsou pouhým vodítkem, a na každé učitelce je, zda je zvolí, či si vytvoří svá vlastní k momentálně vzniklé situaci. Trvání jednotlivých témat může být různé.

Při zpracovávání jednotlivých IB jsme se snažili zachytit vše, co nás během celého roku potkává. Podle potřeby se v průběhu roku k IB vracíme. Časové rozložení IB si učitelky zvolí s ohledem na podmínky ve třídě a složení třídy. Každý IB a téma uzavře učitelka evaluační činností, jejíž výsledky vedou k dalším krokům ve volbě nabídnutých činností.

Vzdělávací činnost je rozplánována tak, aby se děti během docházky do MŠ dotkly v rozsahu svých možností postupně všech klíčových kompetencí. Snažíme se zajistit návaznost a gradaci úkolů. Ve všech činnostech respektujeme individuální potřeby a možnosti dětí. Průběžně provádíme evaluaci vzdělávací práce.

Vzdělávací činnost je rozpracována do integrovaných bloků:

- **Ty a já, s tebou mě baví svět**
- **Podzimní čarování**
- **Slavíme s paní zimou**
- **Jaro ťuká na okénko**
- **Příroda pestrá a hravá**
- **Poznáváme svět**

1. Integrovaný blok: **TY A JÁ, S TEBOU MĚ BAVÍ SVĚT**

Záměrem IB je získání přiměřené samostatnosti, uvědomění si svých práv a práv druhých, jejich respektování a podílení se na spoluvytváření pravidel společného soužití mezi vrstevníky. Vedení dětí k respektování společenských norem platných pro dané prostředí (škola, obec, město).

Navrhovaná témata:

- U nás ve školce
- Já a moji kamarádi
- Mámo, táto, pojď si hrát
- Maminka má svátek
- Kluci a holky celého světa

Klíčové kompetence

Kompetence k učení:

- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

Komunikativní kompetence:

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou

Kompetence k řešení problémů:

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější, s oporou a pomocí dospělého

Sociální a personální kompetence:

- dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky

Činnostní a občanské kompetence:

- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že svým chováním se na něm podílí a že je může ovlivnit

2. Integrovaný blok: **PODZIMNÍ ČAROVÁNÍ**

Záměrem IB je seznámit děti s charakteristickými znaky podzimu, všimnout si probíhajících změn, umět se jim přiměřeně přizpůsobovat. Učit děti poznávat přírodu všemi smysly, vést je k vnímání přírody související s ročním obdobím.

Navrhovaná témata:

- Co nám dala zahrádka
- Příroda nás hostí
- Zamykání stromů
- Jeden drak potkal mrak

Klíčové kompetence

Kompetence k učení:

- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů

Komunikativní kompetence:

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

Kompetence k řešení problémů:

- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost

Sociální a personální kompetence:

- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit názor a vyjádřit jej
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

Činnostní a občanské kompetence:

- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých

3. Integrovaný blok: **SLAVÍME S PANÍ ZIMOU**

Záměrem IB je osvojení si potřebných dovedností, návyků i postojů v sociálním prostředí, které děti obklopuje. Děti se seznámí s lidovými tradicemi, obyčejí a zvyky, s materiálními a duchovními hodnotami. Všechny činnosti vedou děti k aktivnímu zapojení do dění a radostnému prožívání společných oslav.

Navrhovaná témata:

- Martin přijíždí na bílém koni
- Brzy přijde Mikuláš
- Kouzelný čas vánoc
- Tři králové
- My se mrazu nebojím
- O masopustu je veselo

Klíčové kompetence

Kompetence k učení:

- učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

Komunikativní kompetence:

- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

Kompetence k řešení problémů:

- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou může situaci ovlivnit

Sociální a personální kompetence:

- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

Činnostní a občanské kompetence:

- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- chápe, že se může o tom, co dělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá

4. Integrovaný blok: **JARO ŤUKÁ NA OKÉNKO**

Záměrem IB je seznamování dětí s přirozeným děním v přírodě a s tím související události, zvyklosti, tradice, změny a přizpůsobování se jim. Vedení dětí k vnímání přírodního a životního prostředí a k vhodnému chování v něm. Děti se učí přizpůsobovat se různým životním situacím včetně výtvarné techniky (např. doprava ...)

Navrhovaná témata:

- Není klíček jako klíček
- Celý svět jako květ
- Na zeleném proutku
- Den Země
- Na tom našem dvoře
- Dokola okolo kola

Klíčové kompetence

Kompetence k učení:

- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

Komunikativní kompetence:

- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní

Kompetence k řešení problémů:

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem

Sociální a personální kompetence:

- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky

Činnostní a občanské kompetence:

- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nezájem, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- uvědomuje si svá práva a práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

5. Integrovaný blok: PŘÍRODA PESTRÁ A HRAVÁ

Záměrem IB je vedení dětí přirozeným způsobem k ekologickému myšlení, vážit si a chránit projevy života ve všech jeho formách.

Navrhovaná témata:

- Od kapičky po oceán
- V lese, jó v lese
- Na stejné zemi, co my...
- Co bzučí, létá a leze

Klíčové kompetence

Kompetence k učení:

- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů

Komunikativní kompetence:

- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

Kompetence k řešení problémů:

- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého

Sociální a personální kompetence:

- chová se při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout

Činnostní a občanské kompetence:

- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění

6. Integrovaný blok: **POZNÁVÁME SVĚT**

Záměrem IB je vedení dětí k chápání světa ve všech souvislostech včetně různých kultur, odlišností a zvyklostí. Pestrou nabídkou aktivit jsou dětem rozvíjeny poznatky a dovednosti pro zdárný vstup do základní školy.

Navrhovaná témata:

- Byl jednou jeden domeček
- Kdo co umí a kdo s čím
- Bylo nebylo
- Jaké máme počasí
- Pohlad' a pofoukej
- Co už umím
- Od berušky po žirafu

Klíčové kompetence

Kompetence k učení:

- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnosti a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

Komunikativní kompetence:

- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

Kompetence k řešení problémů:

- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost

Sociální a personální kompetence:

- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným

Činnostní a občanské kompetence:

- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- učí se svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat

Vzdělávací nabídka činností

Činnosti:

- Pohybové, manipulační, sebeobslužné
- Smyslové, psychomotorické, kognitivní
- Jazykové, řečové, komunikativní
- Výtvarné, grafické
- Hudební, rytmické, hudebně pohybové
- Dramatické, interaktivní, sociálně komunikační

Vzdělávací nabídka činností je podrobně rozpracována v třídních vzdělávacích programech.